



UNIwersYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCŁAWIU

mgr Maja Biała

Katedra Psychiatrii
Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

**„Wpływ zaburzeń osobowości na utrzymywanie się pacjentów
w leczeniu psychiatrycznym”**

Rozprawa na stopień doktora nauk medycznych

Promotor: **prof. dr hab. n. med. Andrzej Kiejna**

Recenzenci: **prof. dr hab. n. med. Dominika Dudek**
Zakład Zaburzeń Afektywnych
Katedra Psychiatrii Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego

dr hab. Alicja Kuczyńska
Zakład Psychologii Klinicznej i Zdrowia
Instytut Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego

Wrocław, 30.05.2014

Życiorys

Data i miejsce urodzenia: 13.03.1984 r., Wałbrzych

Wykształcenie

2009-2014 – studia doktoranckie w Katedrze Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu,

2007-2012 – dyplom psychoterapeuty psychodynamicznego: szkolenia w Studium Socjoterapii i Treningu Interpersonalnego oraz Szkole Psychoterapii Psychodynamicznej Krakowskiego Centrum Psychodynamicznego (rekomendowane przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne),

2003–2008 – dyplom magisterski: studia na Wydziale Nauk Historycznych i Pedagogicznych Uniwersytetu Wrocławskiego na kierunku psychologia (studia stacjonarne).

Przebieg pracy zawodowej:

Od 2014 – działalność dydaktyczna (po ukończeniu studiów doktoranckich) w Katedrze Psychiatrii UMW (English Division),

Od 2014 – psychoterapeuta w Specjalistycznej Poradni Leczenia i Psychoterapii Zaburzeń Psychogennych Relatio,

Od 2010 – psycholog-psychoterapeuta na Oddziale Leczenia Nerwic Katedry Psychiatrii Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu,

2009-2014 – psychoterapeuta w Dolnośląskim Centrum Psychodynamicznym,

2011-2013 - Kierownik projektu – grantu Narodowego Centrum Nauki NCN 2011/01/N/NZ5/05364: „Wpływ zaburzeń osobowości na utrzymywanie się pacjentów w leczeniu psychiatrycznym”. Opiekun naukowy: prof. dr hab. n. med. Andrzej Kiejna.

Dorobek naukowy

Autorka/współautorka 10 opublikowanych prac oraz 12 doniesień zjazdowych.

Streszczenie pracy

Wstęp. Doświadczenie kliniczne sugeruje, że zaburzenia osobowości pełnią istotną rolę w utrzymywaniu się pacjentów w leczeniu psychiatrycznym. Zagadnienie to jednak znajduje niewystarczające odzwierciedlenie w badaniach naukowych, zwłaszcza na gruncie polskim. Jednocześnie pacjenci ponoszą koszty niedopasowania i braku adekwatnych form dostępnego leczenia.

Projekt został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji nr DEC-2011/01/N/NZ5/05362.

Cele. Celem niniejszej pracy była weryfikacja empiryczna związku specyficznych zaburzeń osobowości z utrzymywaniem się pacjentów w różnych formach leczenia psychiatrycznego.

Do celów szczegółowych należały:

- porównanie grup pacjentów wyróżnionych z perspektywy występowania zaburzeń osobowości pod względem utrzymywania się w leczeniu psychiatrycznym (w ramach hospitalizacji dziennych i stacjonarnych),
- wyróżnienie aspektów osobowości, które mogą mieć związek z utrzymywaniem się pacjentów w leczeniu,
- opisanie zjawiska występowania zaburzeń osobowości w psychiatrycznej opiece zdrowotnej,
- wstępna ocena przydatności badania patologii osobowościowej w kontekście przewidywania utrzymywania się pacjentów w terapii w formie hospitalizacji psychiatrycznych lub ich przerywania i planowania adekwatnego leczenia.

Metoda. Zebrano dane dotyczące 124 pobyków pacjentów na oddziałach psychiatrycznych włączonych do badania: dwóch oddziałów dziennych Kliniki Psychiatrii Samodzielnego Publicznego Szpitala Klinicznego Nr 1 we Wrocławiu (Oddziału Leczenia Nerwic i Oddziału Dziennego Psychiatrycznego Ogólnego) oraz oddziału stacjonarnego (Oddziału II Psychiatrycznego Klinicznego „Dolnośląskiego Centrum Zdrowia Psychicznego” Sp. z o.o.). Przedmiotem badania była obserwacja poddawania się przez pacjentów procedurom terapeutycznym podczas hospitalizacji na oddziałach o różnej organizacji leczenia. Do badania kwalifikowani byli pacjenci, u których wstępnie zdiagnozowano zaburzenia afektywne, lękowe lub u których występowały objawy takich zaburzeń. Jednym z kryteriów wyłączających była diagnoza zaburzeń z grupy schizofrenii. Na początku hospitalizacji oceniano stan psychiczny pacjentów (przy użyciu Krótkiej Skali Oceny Psychiatrycznej, BPRS), zbierano dane dotyczące zmiennych socjodemograficznych i historii leczenia

(stosując wywiady stworzone na podstawie Złożonego Międzynarodowego Kwestionariusza Diagnostycznego CIDI) oraz przeprowadzono ocenę osobowości (Ustrukturyzowany Wywiad Kliniczny do Badania Zaburzeń Osobowości z Osi II DSM-IV - SCID-II; Kwestionariusz Osobowości Eysencka - EPQ-R). Przy wypisie pacjentów ze szpitala przeprowadzono wywiad dotyczący zakończenia leczenia (również stworzony na podstawie CIDI).

Wyniki. Zaburzenia osobowości stwierdzono u 72,56% badanych pacjentów. Najbardziej rozpowszechnionymi zaburzeniami osobowości były osobowości z grupy B⁺: osobowość borderline, narcystyczna, histrioniczna oraz osobowość bierno-agresywna i zależna. Prawie ¼ pacjentów nie przeszła w trakcie badania pełnego cyklu leczenia. W badaniu nie obserwowano różnic w utrzymaniu się w leczeniu psychiatrycznym z perspektywy występowania zaburzeń osobowości. Takie różnice zachodziły jednak na poziomie wymiarów i kryteriów zaburzeń osobowości, szczególnie osobowości borderline i bierno-agresywnej. Dla utrzymywania się pacjentów w leczeniu podczas obserwowanych hospitalizacji nie istotne były rozpoznania psychiatryczne. Powyższe związki były istotniejsze, gdy rozpatrywano je na każdym oddziale osobno.

Wnioski. Zrealizowane badania były badaniami jednośrodkowym. Małe licznosci poszczególnych grup nie pozwalały na wykonanie analiz porównawczych. Wyniki potwierdzają jednak doświadczenia kliniczne. Badania tła osobowościowego powinno być ważnym elementem oceny stanu psychopatologicznego pacjenta. Należy zapewnić tym pacjentom adekwatną pomoc terapeutyczną. Diagnoza zaburzeń osobowości może wiązać się ze specyficznymi trudnościami, zatem wywiad SCID-II może być przydatnym narzędziem stosowanym w ośrodkach zdrowia.